

პანდემიის გავლენა მსოფლიო ეკონომიკაზე

თათია ღურნკაია

სტუ ასოცირებული პროფესორი
t7gurtskaia@rambler.ru

კარლო ღურნკაია

სტუ ასოცირებული პროფესორი

რეზიუმე

პანდემიამ დიდი ზიანი მიაყენა მთელ მსოფლიოს. დღეისათვის დაინფიცირდა 100 მილიონზე მეტი ადამიანი, გარდაცვლილთა რაოდენობამ 2 მილიონს გადააჭარბა, მოგვიტანა თვითიზოლაცია და გამოიწვია ეკონომიკური აქტივობის შეჩერება, რაც ქვეყნების მიერ გადაადგილებაზე მკაცრი შეზღუდვების დანერგვით არის განპირობებული ვირუსის გავრცელების შეჩერების მიზნით. პანდემიით გამოწვეული ეკონომიკური ზარალი ყველაზე დიდი ეკონომიკური შოკია, რაც კი მსოფლიომ გადაიტანა უკანასკნელი ათწლეულების განმავლობაში.

COVID 19 პანდემიით გამოწვეული ეკონომიკური ზარალი მნიშვნელოვანწილად განპირობებულია მოთხოვნის დაცემით, რაც ნიშნავს, რომ მომხმარებლები ვეღარ იძენენ მსოფლიო ეკონომიკაში ხელმისაწვდომ საქონელს და მომსახურებას. ეს ვითარება მკაფიოდ გამოჩნდა ისეთ დაზარალებულ დარგებში, როგორიცაა ტურიზმი და სასტუმრო სექტორი. ვირუსის გავრცელების შესაფერხებლად ქვეყნებმა დაანერგეს შეზღუდვები მგზავრობაზე, რაც ნიშნავს, რომ ბევრი ადამიანი ვეღარ იძენს ავიაბილეთებს დასვენების ან საქმიანი ვიზიტებისთვის. სამომხმარებლო მოთხოვნის ასეთი შემცირება იწვევს ავიაკომპანიების მიერ დაგეგმილი ამონაგების დაკარგვას, მათ უწევთ ხარჯების შემცირება შესასრულებელი რეისების რაოდენობის შემცირების ხარჯზე. სახელმწიფო მხარდაჭერის გარეშე საბოლოო ჯამში ავიაკომპანიებს ასევე მოუწევთ დასაქმებულთა შემცირება ხარჯების შესამცირებლად.

მიუხედავად რთული ვითარებისა, რომელშიც აღმოჩნდა მსოფლიო ეკონომიკა, არსებობს იმის საფუძველი, რომ თავიდან ავიცილოთ ყველაზე ცუდი სცენარის განვითარებაც კი. განვლილი კრიზისებიდან მთავრობებმა დაასკვნეს, რომ მოთხოვნით განპირობებული რეცესიის შედეგები შეიძლება დაძლეულ იქნეს სახელმწიფო ხარჯების მეშვეობით. შესაბამისად, მრავალი ქვეყნის მთავრობა ზრდის საკუთარი მოქალაქეების ფულად დახმარებას და საწარმოების წვდომას ფულად სახსრებთან, რაც აუცილებელია მათი პერსონალის შესანარჩუნებლად მთელი პანდემიის განმავლობაში. გარდა ამისა, ამ კრიზისის სპეციფიკა გვიჩვენებს, რომ ზოგიერთმა სექტორმა სარგებელიც კი ნახა პანდემიის პირობებში, მაგალითად, ონლაინ-საცალო ვაჭრობამ, რომლის შემოსავალმა 2020 წ. \$3,9 ტრლნ შეადგინა, ასევე საკვები პროდუქტების საცალო ვაჭრობამ და ჯანდაცვის ინდუსტრიამ, რაც გარკვეულ ეკონომიკურ ზრდას უზრუნველყოფს ზარალის კომპენსირებისთვის.

საკვანძო სიტყვები: პანდემია, COVID 19, მსოფლიო ეკონომიკა, კრიზისი, გლობალიზაცია.

შესავალი

პანდემიამ დიდი ზიანი მიაყენა მთელ მსოფლიოს. დღეისათვის დაინფიცირდა 100 მილიონზე მეტი ადამიანი, გარდაცვლილთა რაოდენობამ 2 მილიონს გადააჭარბა, მოგვიტანა თვითიზოლაცია და გამოინვია ეკონომიკური აქტივობის შეჩერება, რაც ქვეყნების მიერ გადაადგილებაზე მკაცრი შეზღუდვების დაწესებით არის განპირობებული ვირუსის გავრცელების შეჩერების მიზნით. ადამიანების ცხოვრება რადიკალურად შეიცვალა, რომლის ატრიბუტები გახდა იუძულებითი დისტანცირი მუშაობა, დამცავი პირბადე და შიში. კრიზისის შედეგად მილიონობით მიგრანტმა დაკარგა სამუშაო ადგილი, მკვეთრად შემცირდა ფულადი გზავნილები, რაც მთავარი წყაროა ბევრი ღარიბი ქვეყნისთვის. პანდემიით გამოწვეული ეკონომიკური ზარალი ყველაზე დიდი ეკონომიკური შოკია, რაც კი მსოფლიომ გადაიტანა უკანასკნელი ათწლეულების განმავლობაში.

ქირითადი ტექსტი

თუ მსოფლიო ისტორიას გადავხედავთ, როგორც წესი, განიხილება ერთი მოვლენა, რომელსაც ადგილი აქვს რომელიმე ერთ ქვეყანაში ან რეგიონში და გადამონმება ხდება ადგილობრივი შედეგების, მაქსიმუმ ათწლიანი პერიოდის განმავლობაში. მაგრამ მსხვილმასშტაბიანი პანდემიის დროს შედეგები ხელშესახებია უფრო ფართო მასშტაბით, რაც ორი მიზეზითაა განპირობებული: პირველი იმის გამო, რომ ინფექცია ფართოდ ვრცელდება, ან მეორე, ვაჭრობა და საბაზრო ინტეგრაცია საბოლოო ჯამში ეკონომიკურ ძვრებს სულ უფრო შორს ავრცელებს მსოფლიო რუკაზე.

Jorda, Singh&Taylor(2020)-ის ახალ ნაშრომში განხილულია 15 მსხვილი პანდემიის შედეგები, რომელთაგან თითოეულმა სულ მცირე 100 000 ადამიანის სიცოცხლე შეინირა.

მოვლენა	დასაწყისი	დასასრული	გარდაცვლ. რაოდენობა
„შავი ჭირი“	1331	1353	75 000 000
იტალიური ჭირი	1623	1632	280 000
დიდი ჭირი სევილიაში	1647	1652	2 000 000
დიდი ჭირი ლონდონში	1665	1666	100 000
დიდი ჭირი მარსელში	1720	1722	100 000
ქოლერის პირველი პანდემია	1816	1826	100 000
ქოლერის მეორე პანდემია	1829	1851	100 000
ქოლერის პანდემია რუსეთში	1852	1860	1 000 000
გრიპის მსოფლიო პანდემია	1889	1890	1 000 000
ქოლერის მესამე პანდემია	1899	1923	800 000
ლეთარგიული ენცეფალიტის პანდემია	1915	1926	1 500 000

ესპანური გრიპი	1918	1920	100 000 000
აზიური გრიპი	1957	1958	2 000 000
ჰონკონგის გრიპი	1968	1969	1 000 000
ლორის გრიპის პანდემია	2009	2010	203 000

პანდემიის შედეგებთან ბრძოლა მოითხოვს სერიოზულ მსჯელობას იმის თაობაზე, თუ როგორ განხორციელდეს ეფექტიანად პოლიტიკის საპასუხო ზომები, რათა მოცულ იქნას მოსახლეობის ყველა ფენები. ეკონომიკური პოლიტიკა საზოგადოების მდგრადობის განმსაზღვრელი იქნება ამ საგანგებო სიტუაციაში.

იმავდროულად, ასეთი ტიპის კრიზისი გარდამტეხი მომენტიც მსოფლიოსთვის, რომელიც ეკონომისტებს, და არამხოლოდ, უფრო ფართო, ექსპერიმენტულ აზროვნებას აიძულებს. საერთაშორისო დონეზე მთავრობების რეაგირების ღონისძიებები პანდემიაზე მსოფლიო კოოპერაციის რთული პოლიტიკური ასპექტების ილუსტრირებას ახდენს. კოორდინირებული საერთაშორისო საპასუხო ზომები საუკეთესო მეთოდია ჯანდაცვის სფეროში საერთაშორისო საგანგებო სიტუაცია-სთან ბრძოლისა. საკუთარი ელექტორატის ზენოლის შედეგად დირექტიული ორგანოები სხვა ქვეყნებისთვის განკუთვნილი რესურსების გამოთხოვას ახორციელებდნენ, საკვების ექსპორტზე შეზღუდვებს აწესებდნენ და ჭარბ მატერიალურ მარაგებს ქმნიდნენ. ამ ზომებმა, როგორი პოპულარულიც არ უნდა იყოს ადგილობრივ მოსახლეობაში, სხვა ქვეყნებს მნიშვნელოვანი პრობლემები შეუქმნა. საბოლოო ჯამში კოოპერაციის არარსებობა ართულებს სიტუაციას ყველასთვის.

კრიზისმა ხაზი გაუსვა გადაუდებელი ზომების მიღების აუცილებლობას პანდემიის შედეგების შესარბილებლად ჯანმრთელობის და ეკონომიკისთვის, მოსახლეობის მონყვლადი ჯგუფების დაცვას და ხელსაყრელი პირობების შექმნას ხანგრძლივადიანი აღდგენისთვის. ამასთან, განვითარებადი ქვე-

ყნები, რომელთაგან ბევრი საკმაოდ მოწყვლადია, სხვადასხვა მხრიდან ეჯახებიან ეკონომიკურ პრობლემებს: ხდება ზენოლა ჯანდაცვის სუსტ სისტემებზე, ეცემა შემოსავლები ტურიზმიდან და ვაჭრობიდან, მცირდება ფულადი გზავნილები და მკაცრდება ფინანსური პირობები გაზრდილი ვალის ფონზე.

COVID 19 პანდემიით გამოწვეული ეკონომიკური ზარალი მნიშვნელოვანწილად განპირობებულია მოთხოვნის დაცემით, რაც ნიშნავს, რომ მომხმარებლები ვეღარ იძენენ მსოფლიო ეკონომიკაში ხელმისაწვდომ საქონელს და მომსახურებას. ეს ვითარება მკაფიოდ გამოჩნდა ისეთ დაზარალებულ დარგებში, როგორიცაა ტურიზმი და სასტუმრო სექტორი. ვირუსის გავრცელების შესაფერხებლად ქვეყნებმა დაანესეს შეზღუდვები მგზავრობაზე, რაც ნიშნავს, რომ ბევრი ადამიანი ვეღარ იძენს ავიაბილეთებს დასვენების ან საქმიანი ვიზიტებისთვის. Transparent-ის მონაცემებით, რომელიც 35 მლნ-მდე სასტუმროს და დამკირავებელს მოიცავს მთელ მსოფლიოში, ყველა წამყვანი ტურისტული მიმართულებით ჯავშნების კლება დააფიქსირა. სამომხმარებლო მოთხოვნის ასეთი შემცირება იწვევს ავიაკომპანიების მიერ დაგეგმილი ამონაგების დაკარგვას, მათ უწევთ ხარჯების შემცირება შესასრულებელი რეისების რაოდენობის შემცირების ხარჯზე. სახელმწიფო მხარდაჭერის გარეშე საბოლოო ჯამში ავიაკომპანიებს ასევე მოუწევთ დასაქმებულთა შემცირება ხარჯების შესამცირებლად. მიუხედავად იმისა, რომ 2021 წლის პროგნოზი უკეთესია გასულ წელთან შედარებით, მრავალი ანალიტიკოსი თვლის, რომ საერთაშორისო მგზავრობა და ტურიზმი პანდემიამდე არსებულ ვითარებას ვერ დაუბრუნდება 2025 წლამდე. ასეთივე დინამიკა შეეხება სხვა დარგებსაც, მაგალითად, ნავთობზე და ახალ ავტომანქანებზე მოთხოვნის დაცემას, რადგან ყოველდღიურად სამსახურში წასვლა, საზოგადოებრივი ღონისძიებები და დღესასწაულები არ არის შესაძლებელი. თუ კომპანიები ამცირებენ პერსონალს დაკარგული შემოსავლების კომპენსირებისთვის, ჩნდება საშიშროება, რომ ეს შექმნის დაღმავალ ეკონომიკურ სპირალს, როდესაც ეს ახალი უმუშევრები ვეღარ შეიძენენ საქონელს და მომსახურებას.

საერთაშორისო სავალუტო ფონდის მონაცემებით 2020 წელს მსოფლიო ეკონომიკა 4,4%-ით შემცირდა. ერთადერთი ქვეყანა, რომელმაც 2,3%-იანი ზრდა განიცადა არის ჩინეთი. ჩინეთმა შედარებით სწრაფი აღდგენა უზრუნველყო მკაცრი ღონისძიებების გატარებით, რომლებიც მიმართული იყო ვირუსის შესაჩერებლად. მთავრობამ ასობით მილიარდი დოლარი გამოყო მსხვილ ინფრასტრუქტურულ პროექტებზე და შესთავაზა ფულადი სტიმულები მოსახლეობას ხარჯების გასაზრდელად.

სსფ-ს პროგნოზით 2021 წ. მოსალოდნელია 5,2%-იანი გლობალური ზრდა, რაც გამოწვეული იქნება ისეთი ქვეყნებით, როგორიცაა ჩინეთი და ინდოეთი, რომლებიც პროგნოზის თანახმად გაიზრდებიან 8,8% და 8,2%-ით.

მოსალოდნელია, რომ დიდი, ერთმანეთზე დამოკიდებული ეკონომიკების აღდგენა, რომლებიც ძლიერ დაზარალდნენ პანდემიისგან, როგორიცაა იტალია და დიდი ბრიტანეთი, იქნება შენელებული.

მიუხედავად რთული ვითარებისა, რომელშიც აღმოჩნდა მსოფლიო ეკონომიკა, არსებობს იმის საფუძველი, რომ თავიდან ავიცილოთ ყველაზე ცუდი სცენარის განვითარებაც კი. განვლილი კრიზისებიდან მთავრობებმა დაასკვნეს, რომ მოთხოვნით განპირობებული რეცესიის შედეგები შეიძლება დაძლეულ იქნეს სახელმწიფო ხარჯების მეშვეობით. შესაბამისად, მრავალი ქვეყნის მთავრობა ზრდის საკუთარი მოქალაქეების ფულად დახმარებას და საწარმოების წვდომას ფულად სახსრებთან, რაც აუცილებელია მათი პერსონალის შესანარჩუნებლად მთელი პანდემიის განმავლობაში. გარდა ამისა, ამ კრიზისის სპეციფიკა გვიჩვენებს, რომ ზოგიერთმა სექტორმა სარგებელიც კი ნახა პანდემიის პირობებში, მაგალითად, ონლაინ-საცალო ვაჭრობამ, რომლის შემოსავალმა 2020 წ. \$3,9 ტრლნ შეადგინა, ასევე საკვები პროდუქტების საცალო ვაჭრობამ და ჯანდაცვის ინდუსტრიამ, რაც გარკვეულ ეკონომიკურ ზრდას უზრუნველყოფს ზარალის კომპენსირებისთვის.

ევროკავშირის ქვეყნები შეთანხმდნენ, რომ პანდემიის ეკონომიკურ და სოციალურ შედეგებთან ბრძოლისთვის შეექმნათ

საგანგებო ფონდი €750 მლრდ ფარგლებში. გარდა ამისა, 2020 წ. ივლისში ევროსაბჭომ შეათანხმა გრძელვადიანი ბიუჯეტი 2021-2027 წწ., რომელიც იქნება ეკონომიკის მასტიმულირებელი და მოქალაქეების მხარდამჭერი. მთლიანობაში მრავალწლიანი ბიუჯეტი და აღდგენის ფონდი არანაკლებ 1 824 მლრდ დოლარს შეადგენს. გარდა ამისა, ევროკავშირმა წამოაყენა €540 მლრდ მხარდამჭერი პაკეტი დასაქმებულების, საწარმოების და წევრი-სახელმწიფოებისთვის. ევროპის ცენტრალურმა ბანკმა დამატებით გამოყო €1 350 მლრდ პაკეტი ობლიგაციების შეძენის პროგრამის ფარგლებში, რომ დაეხმაროს მთავრობებს კრიზისის პერიოდში.

პანდემიასთან ბრძოლის წინააღმდეგ აშშ-მ მიიღო კანონები „დახმარების და კორონავირუსისგან ეკონომიკური უსაფრთხოების შესახებ(CARES)“ და „კორონავირუსთან ბრძოლის დამატებითი ასიგნებების შესახებ“ 2021 წელს, რომელიც უზრუნველყოფს სწრაფ და პირდაპირ დახმარებას ამერიკელი დასაქმებულებისთვის, ოჯახებისთვის და მცირე საწარმოებისთვის, ასევე ინარჩუნებს სამუშაო ადგილებს ამერიკული მრეწველობისთვის. დახმარების და კორონავირუსისგან ეკონომიკური უსაფრთხოების შესახებ კანონი(CARES) ითვალისწინებს თითოეული ზრდასრული ადამიანისთვის, რომლის შემოსავალი წელიწადში \$99 000-ზე ნაკლებია \$1200 გადახდას და \$500 გადახდას 17 წლამდე ასაკის ბავშვებისთვის, ანუ ოთხსულიანი ოჯახის შემთხვევაში \$3400. კანონი კორონავირუსთან ბრძოლის დამატებითი ასიგნებების და დახმარების განევის შესახებ ითვალისწინებს დამატებით გადახდებს \$600 ზრდასრული ადამიანისთვის და \$600-მდე თითოეულ კვალიფიცირებულ ბავშვზე. აშშ-ს ხელფასის დაცვის პროგრამის ფარგლებში გამოყოფილია \$659 მლრდ მცირე საწარმოებისთვის, რაც დასაქმებულთა ხელფასების შენარჩუნების საშუალებას იძლევა.

ამასთან, ბაიდენის ადმინისტრაციამ წარუდგინა სენატს \$1,8 ტრლნ-ის პაკეტი, რაც ითვალისწინებს თითოეული ამერიკელისთვის \$1400 ჩარიცხვას მიუხედავად წლიური შემოსავლისა.

პანდემიამ ბევრი ქვეყანა ჩააგდო ღრმა რეცესიაში, მათ შორის გერმანიაც, რამაც უმუშევრობის მნიშვნელოვანი ზრდა გამოიწვია. 2020 წლის ივნისში უმუშევართა რაოდენობამ 6,2%-ს მიაღწია. უმუშევართა რეგისტრაციას გერმანიაში შრომის ფედერალური სააგენტო (Bundesagentur für Arbeit, BA) ახორციელებს, რომელიც გასცემს უმუშევრობის დახმარებას და ასევე, ეხმარება მათ დასაქმებაში. ამ სააგენტოს ბიუჯეტი გერმანიაში მოქმედი უმუშევრობის დაზღვევის საფუძველზე ფორმირდება, რაც სავალდებულო დაქირავებით მომუშავე ყველა ადამიანისთვის, გარდა იმ ადამიანებისა, ვინც ერთჯერად სამუშაოს ასრულებენ ან 450 ევროზე ნაკლებს იღებენ თვეში. სადაზღვევო შენატანი 2020 წლიდან ხელფასის 2,4%-ია გადასახადების გამოქვითვამდე, რასაც დამსაქმებელი ავტომატურად ურიცხავს სააგენტოს. 2006 წელს აღნიშნული გადასახადი 6,5% იყო, მაგრამ შრომითი ბაზრის მდგრადი გაჯანსაღების შედეგად ეს მაჩვენებელი რეკორდულ ნიშნულამდე შემცირდა. ამ გარემოებამ გაზარდა ხელზე ასაღები ხელფასი და დასაქმებულთა მსყიდველობითუნარიანობა.

„უმუშევრობის დახმარება გერმანიაში გაიცემა არა სახელმწიფო ბიუჯეტიდან, არამედ ფონდიდან, რომელიც ფორმირდება დასაქმებულთა შენატანების საფუძველზე. დახმარება გაიცემა მათზე, ვისაც განაცხადის შეტანამდე უკანასკნელი 30 თვიდან მინიმუმ 12 თვე შეჰქონდა სადაზღვევო შესატანი, ამასთან, არ აქვს მნიშვნელობა ამ ხნის განმავლობაში ეს ადამიანი ერთ ადგილას მუშაობდა თუ იცვლიდა დამსაქმებელს. ასევე, არსებობს გამონაკ-ლისები მათთვის, ვინც სამ წლამდე ბავშვს ზრდიდა, ნებაყოფლობით მსახურობდა სამხედრო სამსახურში და ხანგრძლივად ავადმყოფობდა. მათ შეიძლება ჩათვალოთ შესაბამისი პერიოდი.

ასევე, დახმარების მიღებაზე გავლენას არ ახდენს მოქალაქეობა. ის ეკუთვნის ნებისმიერ უცხოელს, ვინც ლეგალურად მუშაობდა გერმანიაში, იყო რა ევროკავშირის რომელიმე ქვეყნის მოქალაქე ან ჰქონდა ცხოვრების უფლება.

თუ განაცხადი შეაქვს 50 წლამდე დაქირავებით მომუშავეს,

ის დახმარებას მიიღებს 12 თვის განმავლობაში იმ პირობით, რომ მას შეჰქონდა ყოველთვიური შენატანი არანაკლებ 24 თვის განმავლობაში უკანასკნელი 5 წლის განმავლობაში. ის, ვისაც შეჰქონდა შენატანები უფრო ნაკლები პერიოდის განმავლობაში, მაგრამ 12 თვეზე მეტი ხნის მანძილზე, დახმარებას მიიღებს 6 თვის განმავლობაში. იმ შემთხვევაში, როცა პრეტენდენტი 50 წელს ზემოთაა, ის დახმარებას მიიღებს ეტაპობრივად 24 თვის განმავლობაში. 58 წელს ზემოთ ადამიანები, რომელთაც მთელი შრომითი ცხოვრების განმავლობაში ახორციელებდნენ შენატანებს არანაკლებ 48 თვის განმავლობაში, დახმარებას მიიღებენ 2 წლის განმავლობაში.

ევროკავშირის ქვეყნებმა საერთო საფუძველი შექმნეს გარკვეული ზომების მისაღებად თავისუფალი გადაადგილების უზრუნველსაყოფად ევროკავშირის ტერიტორიაზე პანდემიის პერიოდში. ისინი შეთანხმდნენ საერთო კრიტერიუმებზე, რომლებიც გასათვალისწინებელია გარკვეული ღონისძიებების განხილვისას და ერთობლივად განსაზღვრეს წითელი, ყვითელი და მწვანე ზონები. ევროკავშირის ფერადი რუკა, რომელიც ეფუძნება ნევრი-ქვეყნების მიერ მიწოდებულ მონაცემებს, ქვეყნდება ყოველ ხუთშაბათს დაავადებათა კონტროლის და პროფილაქტიკის ევროპული ცენტრის მიერ. ეს რუკა ეხმარება ევროკავშირის ქვეყნებს მოგზაურობის თაობაზე გადანყვეტილების მიღებაში ეპიდემიოლოგიური ვითარებიდან გამომდინარე.

აშშ ამ ეტაპზე ყველაზე მეტად დაზარალდა კორონავირუსისგან. ინფიცირებულთა რაოდენობამ 26 მილიონს გადააჭარბა, ხოლო 437 000-ზე მეტი ადამიანი გარდაიცვალა. კორონავირუსით გარდაცვლილთა რაოდენობამ აშშ-ში მეორე მსოფლიო ომში გარდაცვლილ ამერიკელთა რაოდენობას გადააჭარბა.

გამოსავალი ამ რთული ვითარებიდან არის ვაქცინაცია. დღეისათვის მსოფლიოში 100 მლნ-ზე მეტი აცრა განხორციელდა 64 ქვეყანაში COVID 19-ის სანინაღმდეგოდ. Bloomberg-ის მონაცემებით ვაქცინაციის ტემპები იზრდება. საშუალოდ ყოველდღიურად მსოფლიოში 4,25 მლნ აცრა ხორციელდება. აშშ-ს ახალმა ადმინისტრაციამ საკმაოდ თამამი განაცხადი გააკეთა,

ბაიდენის მიზანია პირველ ას დღეში 100 მლნ აცრის განხორციელება. აცრების ყოველდღიური რაოდენობა აშშ-ში 1,34 მლნ-მდე გაიზარდა, რაც დაახლოებით სამჯერ აღემატება ტრამპის პრეზიდენტობის პერიოდში განხორციელებულ ყოველდღიურ აცრებს. ევროკავშირმა ექვს შეთანხმებას მოაწერა ხელი ვაქცინების მწარმოებლებთან. საერთო ჯამში უზრუნველყოფილია ვაქცინის 2,3 მლრდ დოზა.

ევროკავშირის წევრ-ქვეყნებთან და მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაციასთან ერთად ევროკავშირი გლობალური ძალისხმევის კოორდინირებას ახდენს ვაქცინისადმი საყოველთაო წვდომის უზრუნველსაყოფად. ევროკავშირი უსაფრთხოდ იქნება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ დანარჩენი მსოფლიო იქნება უსაფრთხო.

ვაქცინაციის პროცესში ყველაზე წარმატებული ქვეყანა ისრაელია, რომელმაც მოსახლეობის დაახლოებით ნახევარი უკვე აცრა. ერთ-ერთი კვლევის თანახმად, 129 000-მდე ვაქცინირებულიდან მხოლოდ 20 ადამიანი დაინფიცირდა ვაქცინის მეორე დოზის მიღების შემდეგ. ამ ოცი ადამიანიდან 50% ქრონიკული დაავადებების მატარებელი იყო, მაგრამ ოცივემ COVID 19 მსუბუქი სიმპტომებით გადაიტანა, არც ერთ მათგანს არ დაჭირდა ჰოსპიტალიზაცია და ტემპერატურა არ აღენიშნებოდათ 38,5°C ზემოთ. ამ ეტაპისთვის საკმაოდ დამაიმედებელი შედეგებია.

საქართველო პირველ ტალღას საკმაოდ წარმატებულად გაუმკლავდა. მსხვერპლიც ცოტა იყო, მხოლოდ 19 ადამიანი. ზაფხულში ვითარება გართულდა. ინფიცირებულთა ყოველდღიური რაოდენობა აღემატებოდა რამდენიმე ათასს, გაიზარდა გარდაცვლილთა რიცხვიც, რომელმაც დღეისათვის 3 000-ს გადააჭარბა. 28 ნოემბრიდან მთავრობამ მკაცრი შეზღუდვები დააწესა. აიკრძალა ტრანსპორტის, სავაჭრო მოღების, რესტორნების მუშაობა, შემოიღეს კომენდანტის საათი. უამრავმა ადამიანმა დაკარგა სამუშაო ადგილი. მართალია, მკაცრმა შეზღუდვებმა ინფიცირებულთა რაოდენობა შეამცირა, მაგრამ ყოველდღიურად გარდაცვლილთა რიცხვი კვლავ არც ისე მცირეა. ეკონომიკის ამუშავების და გარდაცვლილთა რაოდენო-

ბის შემცირების ერთადერთი გზა, ალბათ, ვაქცინაციაა. ვაქცინის პირველი პარტიის შემოტანას მთავრობა მარტის ბოლოს გეგმავდა. იმედია, დროულად შემოვა ვაქცინა, მოხდება მოსახლეობის 60%-70%-ის აცრა, რასაც დაემატება კოვიდგადატანილთა რაოდენობა და საერთო ჯამში საკმარისი იქნება ალბათ, საზოგადოებრივი იმუნიტეტის გამოსამუშავებლად.

REFERENCES:

1. Bjorn Lomborg, 2004, Global Crises, Global Solutions, 670 pp;
2. Tyler Cowen, 2011, The Great Stagnation;
3. Yanis Varoufakis, 2011, The Global Minotaur;
4. Euclid Tsakalotos&Christos Laskos, 2013, Crucible of Resistance, 192pp;
5. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD)- Trade and Development Report 2020;
6. World Bank Report-2020;

THE IMPACT OF THE PANDEMIC ON THE GLOBAL ECONOMY

Tatia Gurtskaia,

GTU Associate Professor,
t7gurtskaia@rambler.ru

Karlo Gurtskaia,

GTU Associate Professor

RESUME

The pandemic has caused huge damage around the world. To date, more than 100 million people have been infected, more than 2 million have died, bringing us to self-isolation and causing a halt to economic activity as countries have imposed strict travel restrictions to halt the spread of the virus. The economic losses caused by the pandemic, the biggest economic shock in decades.

The economic losses caused by the COVID-19 pandemic are largely driven by falling demand, meaning that consumers can no longer buy the goods and services available in the global economy. This situation is clearly evident in such affected areas as tourism and the hotel sector. To stop the spread of the virus, countries have imposed travel restrictions, which means that many cannot purchase tickets for holidays or business meetings. Such a reduction in consumer demand leads to the loss of planned revenue for airlines, they have to reduce the cost of flights, reduce the number of expenses. Without government support, the airline will eventually have to cut staff to cut costs, too.

Despite the difficult situation in which the world economy finds itself, there are reasons to avoid the worst-case scenario. From past crises, governments have come to the conclusion that a recession caused by falling demand can be overcome by public spending. Accordingly, the authorities of many countries are increasing the assistance of their citizens and the availability of enterprises to cash, which is necessary for the maintenance of personnel during the pandemic. In addition, as practice shows, some industries benefit even in the face of a pandemic, for example, online retail sales, whose profit in 2020 was \$ 3.9 trillion, as well as retail sales of food, government and medical industries have some economic growth that provides compensation for losses.

Key Words: Pandemic, COVID-19, World Economy, Globalization, Crisis.